

Sygn. akt VI Ga 172/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Beata Hass – Kloc

SO Anna Harmata (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: P. K.

przeciwko: (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego

w T. V Wydziału Gospodarczego z dnia 24 marca 2016 r., sygn. akt V GC 78/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. zasądza od pozwanego (...) S.A.

w W. na rzecz powoda P. K. kwotę 5.004,65 zł

(pięć tysięcy cztery złote sześćdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty:

- 3.986,65 zł od dnia 4 maja 2013 r. do dnia zapłaty,

- 1.018,00 zł od dnia 6 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty,

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. zasądza od powoda P. K. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 741,59 zł (siedemset czterdzieści jeden złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem kosztów procesu,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 697 zł (sześćset dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI Ga 172/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 sierpnia 2016 roku

Pozwem w sprawie powód P. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) SA w W. kwoty 16 112,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 11 018 zł od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz od kwoty 5 094,45 zł od dnia 4 maja 2013 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, że niniejszym pozwem dochodzi odszkodowania za szkodę jakiej doznał w związku z wypadkiem drogowym jaki miał miejsce w dniu 13 marca 2013 r. w wyniku którego uszkodzeniu uległ będący na wyposażeniu jego firmy i stanowiący jego własność pojazd. W związku z powyższym powód utracił możliwość wykonania przyjętych zleceń na usługi tracąc dochody w kwocie 10 tysięcy złotych, poniósł koszty w celu ustalenia wysokości rzeczywistych kosztów naprawy samochodu, a nadto wypłacone mu odszkodowania nie pokryło wysokości poniesionej przez niego szkody. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił na jego rzecz odszkodowanie w wysokości 1 361,17 zł. W ocenie powoda wypłacone mu przez pozwanego odszkodowanie zostało zaniżone i nie rekompensuje doznanej szkody. Na dochodzoną pozwem kwotę składały się następujące należności:

- kwota 5 094,45 zł tytułem odszkodowania wyliczona jako różnica pomiędzy wartością szkody wycenioną przez powoda (6455,62 zł) a kwotą przyznaną przez ubezpieczyciela (1 361,17 zł)
- kwota 1 018 zł tytułem odszkodowania stanowiącego równowartość kosztów poniesionych na wykonanie ekspertyzy prywatnej sporządzonej na zlecenie powoda w celu ustalenia rzeczywistych kosztów naprawy;
- kwota 10 000 zł tytułem utraconych przez powoda dochodów.

Po wydaniu przez Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany wniósł sprzeciw domagając się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zarzucił w nim, że wypłacona kwota odszkodowania w całości rekompensuje szkodę jaką poniósł powód. Dalej zarzucił, że zakres uszkodzeń pojazdu powoda był tak niewielki, że nie stanowił on przeszkody w realizacji zleceń tym bardziej, że policja nie zatrzymała dowodu rejestracyjnego pojazdu zatem to powód swoim działaniem powiększył zakres szkody.

Wyrokiem z dnia 24 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu V Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. K. kwotę 3.986,65 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2015r. (pkt I), w pozostałej części powództwo oddalił (pkt II), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.129,79zł tytułem zwrotu stosunkowo rozdzielonych kosztów procesu. (pkt III)

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 13 marca 2013r na ul. (...) w S. ciągnik siodłowy przejeżdżając uszkodził samochód powoda marki M.. Uszkodzeniu w samochodzie powoda uległo lusterko boczne, klosz kierunkowskazu, błotnik oraz drzwi w zakresie wymagającym lakierowania. Na miejsce zdarzenia wezwano policję, funkcjonariusze nie zatrzymali dowodu rejestracyjnego samochodu powoda, samochód jest wyposażony w podnośnik koszowy służący do prac na wysokościach i jako taki podlega nadzorowi Urzędu Dozoru Technicznego jednak uszkodzenia nie dotyczyły wyposażenia technicznego objętego nadzorem a elementów stanowiących części pojazdu. W toku likwidacji szkody powód otrzymał od pozwanego (...) SA kwotę 1.361,17 zł. W ramach swej działalności gospodarczej powód miał przyjęte zlecenia na wykonanie usług z użyciem samochodu, których nie wykonał z powodu uszkodzenia samochodu – w miejscu gdzie doszło do kolizji za kwotę ok. 400 zł kolejnego zlecenia na rzecz T. P. oraz firmy (...). Powód zamówił prywatną opinię biegłego - wykonanie kosztorysu naprawy za który zapłacił 1.252,14 zł, w kosztorysie tym biegły wyliczył koszt naprawy uszkodzeń na kwotę 6.455,62 zł. Koszt naprawy samochodu powoda w autoryzowanym warsztacie naprawczym i przy użyciu oryginalnych części to kwota 6.577,82 zł brutto i 5.347,82 zł netto, uszkodzenia powstałe na skutek kolizji nie eliminowały samochodu z ruchu drogowego.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo zasadne. Sąd wskazał, że spór pomiędzy stronami sprowadzał się do oceny możliwości wykorzystania uszkodzonego w kolizji w dniu 13 marca 2013r. samochodu M. (...) do prowadzenia działalności gospodarczej – usług świadczonych z wykorzystaniem samochodu z podnośnikiem koszowym oraz do oceny kwoty szkody będącej kosztami naprawy uszkodzeń z

kolizji. Powód wskazując na uszkodzenia samochodu, w sprawie bezsporne, podnosił, że samochód nie mógł być wykorzystany w normalny sposób, gdyż podlega nadzorowi Urzędu Dozoru Technicznego, a nadto miał uszkodzony kierunkowskaz, lusterko oraz błotnik. W oparciu o przeprowadzone w sprawie dowody Sąd stwierdził, że uszkodzenia te nie eliminowały samochodu z użytkowania. Uszkodzenia dotyczyły elementów pojazdu, a nie jego wyposażenia technicznego. Stąd Sąd Rejonowy przyjął, że roszczenie o odszkodowanie z tytułu utraty przychodów na skutek braku możliwości wykonania umów o świadczenie usług jakie powód w okresie po kolizji mógł wykonać nie jest zasadne. Powód wskazywał także, iż koszt naprawy uszkodzeń jego samochodu oszacowany przez pozwanego na kwotę 1.361,17 zł był znacznie wyższy i szacował go na kwotę 6.455,62 zł. W zakresie tego żądania w toku procesu przeprowadzony został dowód z opinii biegłego, który biorąc pod uwagę potrzebę przeprowadzenia naprawy w autoryzowanej stacji, użycia oryginalnych części i uwzględniając konieczność naprawy w stacji posiadającej wystarczająco wysokie pomieszczenia warsztatowe określił koszt tej naprawy na 5.347,82 zł netto co przy uwzględnieniu kwoty już wypłaconej pozwalało uwzględnić powództwo do kwoty 3.986,65 zł na zasadzie art. 805 k.c.

Odnosząc się do żądania powódki w przedmiocie zwrotu kosztów ekspertyzy prywatnej Sąd Rejonowy uznał, że był to koszt zbędny zarówno dla naprawy samochodu jak i dla dochodzenia roszczeń powoda w niniejszym postępowaniu. Powód winien dokonać naprawy samochodu i po jej przeprowadzeniu dochodzić zwrotu poniesionych kosztów lub w sytuacji gdy nie została jeszcze przeprowadzona jej koszt wykazać dowodem biegłego w toku postępowania co zresztą uczynił. W kontekście tego środki wydatkowane na prywatną opinię były wydatkiem zbędnym i nieuzasadnionym. Dostrzec należy, że opinia ta ma walor dokumentu prywatnego i mogła być zastąpiona ofertą czy informacją o kosztach naprawy sporządzoną przez warsztat zdolny do jej przeprowadzenia, co nie generowałoby kosztów po stronie powoda i pozwalałoby uzyskać dowód o walorach nie mniejszych niż prywatna opinia rzeczoznawcy.

O kosztach procesu Sąd orzekł, stosownie do dyspozycji art. 100 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając i przyjmując, że powództwo zostało uwzględnione w około 25%.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając wyrok częściowo tj.: w pkt 1 w zakresie zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 3 986,65 zł od dnia 26 lutego 2015 r. zamiast od daty 4 maja 2013 r. oraz w pkt 2 w związku z oddaleniem powództwa w pozostałej części. Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I i zasądzenie na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty 3 986,65 zł od dnia 4 maja 2013 r. do dnia 25 lutego 2015 r. oraz zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie II przez zasądzenie na rzecz powoda ponad kwotę zasądzoną w wyroku kwoty 1 018 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania

- art. 328§2 kpc poprzez pominięcie przez Sąd dostatecznego wyjaśnienia podstawy prawnej wyrokowania w zakresie zasądzonych odsetek i oddalenia powództwa w zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 4 maja 2013 r. co uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу Sądu, który doprowadził do wydania orzeczenia w zakresie zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty zasądzonej od dnia 26 lutego 2015 r. zamiast daty wcześniejszej;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 481 kc w zw. z art. 455 kc, art. 817§1 kc i art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie na rzecz powoda odsetek od kwoty 3 986,65 zł od dnia 26 lutego 2015 r. zamiast od daty 4 maja 2013 r.

- art. 361 §1 i 2 kc poprzez jego niezastosowanie i oddalenie powództwa w zakresie żądania zasądzenia poniesionych przez powoda kosztów prywatnej opinii rzeczoznawczej na kwotę 1 018 zł gdy tymczasem opinia sporządzona

na zlecenie powoda stanowiła czynność przygotowawczą do procesu, potwierdziła nieprawidłowości przy wycenie odszkodowania przez pozwanego i zaniżenie należnego powodowi odszkodowania w związku z powyższym powinna być pokryta przez pozwanego w ramach strat, które poniósł powód w związku z wypadkiem samochodowym.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie.

Zarzuty apelacji koncentrowały się wokół dwóch kwestii: 1) nieuwzględnienia przez Sąd I instancji zwrotu kosztu opinii prywatnej sporządzonej na zlecenie powoda w kwocie 1 018 zł oraz 2) początkowej daty zasądzenia odsetek ustawowych od uwzględnionego powództwa w kwocie 3 986,65 zł, które według skarżącego powinny być liczone od dnia 4 maja 2013 r. a nie od dnia 26 lutego 2015 r.

Odnosząc się do powyższych zarzutów należy na wstępie wskazać, że odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela wynika z przepisów regulujących umowę ubezpieczenia i nie była w niniejszej sprawie kwestionowana. Zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem m.in. zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Odszkodowanie ustala się w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Należy także zwrócić uwagę, iż do wysokości szkody w mieniu, z uwagi na brak odmiennych uregulowań, znajduje zastosowanie zasada pełnego odszkodowania wyrażona w art. 361 kc. Stosownie do powyższego przepisu zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W takich granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Szkodą w rozumieniu art. 361 § 2 kc jest różnica między stanem majątku poszkodowanego, jaki zaistniał po zdarzeniu wywołującym szkodę, a stanem tego majątku, jaki istniałby, gdyby nie wystąpiło to zdarzenie. Odszkodowanie ma zatem wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzonego szkodą.

Jeśli chodzi o zakres odszkodowania, obowiązkiem zakładu ubezpieczeń jest wyrównanie wszelkich szkód majątkowych poszkodowanego polegających na utracie aktywów jak i zwiększeniu pasywów. Zobowiązany powinien zwrócić poszkodowanemu wszelkie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki mające na celu przywrócenie stanu poprzedniego, pozostające w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę. (por. wyrok SN z dn. 20.10.1972r. II CR 425/72)

W przypadku zwrotu kosztów sporządzenia opinii prywatnej w sprawach wynikłych ze zdarzeń drogowych w orzecznictwie sądowym i doktrynie prezentowany jest pogląd, że tego rodzaju wydatek może być w okolicznościach konkretnej sprawy uznany za stratę objętą obowiązkiem odszkodowawczym ubezpieczyciela, przy spełnieniu przesłanki adekwatnego związku przyczynowego. Wśród okoliczności uzasadniających celowość sporządzenia opinii przez prywatnego rzeczoznawcę wskazuje się takie sytuacje jak odmowę przez ubezpieczyciela przyznania poszkodowanemu odszkodowania, kwestionowanie zasadności wypłaty odszkodowania, zaniżanie jego wysokości. Ponadto sprawy w których sporządzenie opinii zleca osoba nie posiadająca wymaganej wiedzy co do określenia wysokości szkody. (por. wyrok SN z dn. 2.9.1975 r. I CR 505/75, uchwała SN z dnia 18 maja 2004 r. III CZP 24/04; artykuł „Indemnizacja kosztów sporządzenia opinii prywatnej w sprawach wynikłych ze zdarzeń drogowych”, T. S., (...) 2015 r. nr 2, L.)

W świetle przedstawionych powyżej rozważań Sąd Okręgowy stwierdził, że zarzut apelacji naruszenia art. 361 §1 i 2 kc poprzez jego niezastosowanie i nieuwzględnienie dochodzonych przez powoda kosztów prywatnej opinii rzeczoznawczej na kwotę 1 018 zł został podniesiony zasadnie.

W ocenie Sądu Okręgowego ustalenia faktyczne poczynione w niniejszej sprawie wskazują, że zlecenie przez powoda sporządzenia opinii rzeczoznawcy pozostawało w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją do której doszło w dniu 13 marca 2013 r. w S. i było wydatkiem celowym i ekonomicznie uzasadnionym. Należy bowiem wskazać, że wskutek kolizji drogowej, której sprawcą była osoba ubezpieczona u pozwanego w pojeździe powoda powstała szkoda polegająca na uszkodzeniu pojazdu, której wartość została wyceniona przez pozwanego ubezpieczyciela na kwotę 1361,17 zł. Kalkulację w tym zakresie pozwany sporządził w dniu 19 marca 2013 r. Kwestionując wartość szkody wyliczonej przez ubezpieczyciela powód zlecił oszacowanie szkody prywatnemu rzeczoznawcy. W dniu 2 grudnia 2013 r. została przedstawiona kalkulacja naprawy pojazdu sporządzona na zlecenie powoda, zgodnie z którą koszt naprawy pojazdu powoda został wyceniony na 6 455,62 zł. W oparciu o powyższą ekspertyzę prywatną powód określił wysokość roszczenia objętego żądaniem pozwu. Niewątpliwie ocena rozmiaru szkody wynikającej z uszkodzenia pojazdu wymagała odwołania się do wiadomości eksperta a powód nie dysponował wiadomościami niezbędnymi dla dokonania oszacowania wysokości szkody powstałej ze zdarzenia drogowego. Powód podjął próbę wykazania tym dokumentem prywatnym zasadności swojego żądania, które w znacznej mierze okazało się zasadne. Podkreślić należy, że ustalony przez prywatnego rzeczoznawcę koszt naprawy uszkodzonego pojazdu w kwocie 6 455,62 zł był w znacznym stopniu zbliżony do wartości szkody wyliczonej przez biegłego sądowego w kwocie 5347,82 zł netto, zaś wycena sporządzona przez ubezpieczyciela na kwotę 1361,17 zł okazała się znacząco zaniżona.

Zważywszy na powyższe Sąd Okręgowy uznał, że zlecenie sporządzenia specjalistycznej opinii dla oszacowania wysokości szkody i zarazem wartości przedmiotu sporu było w okolicznościach rozpoznawanej sprawy w pełni usprawiedliwione, a wydatek poniesiony w związku z przygotowaniem tej ekspertyzy pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym.

Odnośnie roszczenia odsetkowego Sąd Okręgowy uznał, że miarodajną chwilą od której powodowi należą się odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty 3 986,65 zł, jest dzień 4 maja 2013 r. Wskazać należy, że decyzja pozwanego ubezpieczyciela o wysokości przyznanego odszkodowania została podjęta w dniu 19 marca 2013 r. co oznacza, że w tej dacie pozwany dysponował zgromadzonym materiałem dowodowym umożliwiającym podjęcie decyzji w zakresie wysokości odszkodowania. Z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) wynika obowiązek ubezpieczyciela wypłaty odszkodowania w terminie 14 dni od dnia ustalenia okoliczności niezbędnych do przyjęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń. Skoro w ostatecznym rezultacie wartość szkody oszacowana przez pozwanego okazała się zaniżona, zaś zarówno ekspertyza prywatna jak i opinia biegłego sądowego zawierające zbliżoną wartość odszkodowania zostały sporządzone w oparciu o materiał dowodowy, którym pozwany dysponował już w dacie 19 marca 2013 r. należało przyjąć, że data 4 maja 2013 r. od której powód domagał się odsetek od kwoty 3 986,65 zł była datą właściwą.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy - na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. - zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5 004,65 zł w której zawierała się uwzględniona przez Sąd I instancji kwota odszkodowania 3986,65 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 maja 2013r. (jak w żądaniu pozwu) oraz kwota 1 018 zł tytułem zwrotu kosztów sporządzenia ekspertyzy prywatnej z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu (punkt 1.I wyroku) W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił, orzekając jak w punkcie 1.II. O kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego Sąd orzekł stosownie do wyniku sprawy na zasadzie art. 100 kpc. Z żądanej kwoty 16 112,45 zł stanowiącej wartość przedmiotu sporu została uwzględniona łącznie na rzecz powoda kwota 5 004,65 zł, stanowiąca 31 % wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu, strony powinny ponieść jego koszty w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę, a zatem powód w 69 %, a pozwany w 31 %. Koszty procesu wyniosły łącznie 6470,14 zł, w tym po stronie powoda kwotę 3 722,81 zł i po stronie pozwanego kwotę 2 747,33 zł. Zgodnie z powyższą zasadą powoda powinny obciążać koszty w kwocie 4 464,40 zł skoro jednak

poniósł koszty w kwocie niższej tj. 3722,81 zł, należną była zwrotu różnica pozwanemu. którą Sąd zasądził na rzecz pozwanego od powoda w punkcie 1.III wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc mając na względzie, że apelacja powoda okazała się w całości zasadna. Na koszty postępowania apelacyjnego podlegające zwrotowi na rzecz powoda złożyła się kwota 97 zł tytułem opłaty sądowej od apelacji oraz kwota 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ustalona na podstawie § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015.1804).